

Naslov originala:

Mitch Albom

Tuesdays With Morrie: *An Old Man, a Young Man, and Life's Greatest Lesson*

Copyright © 1997, 2017, 2022 by Mitch Albom

All rights reserved.

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2024

ZA IZDAVAČA:

Marko Sabovljević

UREDNIK:

Marina Sabovljević

PREVOD:

Gordana Subotić

LEKTURA I KOREKTURA:

Borka Slepčević

DIZAJN KORICE:

Siniša Subotić

ŠTAMPA:

Alpha print, Zemun

TIRAŽ:

1.000

IZDAVAČ:

Publik praktikum, imprint Harmonija

Dobrovoljačka 10/I, Zemun

office@publikpraktikum.rs

011/4202 544; 011/4202 545

GODINA IZDANJA:

2024

Sva prava su zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući foto-kopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

MIČ ELBOM

UTORCI S MORIJEM

HARMON**IA** NIJA

Pohvale *Utorcima s Morijem*

„Divno napisana knjiga, veoma jasna i mudra, koja na brižan način ističe jednostavnost naspram životnih složenosti.”

Dr M. Skot Pek, autor knjiga *Put kojim se ređe ide* i *Denial of the Soul*

„Ova knjiga je neverovatno blago. Osećaj smrtnosti je veliki učitelj i izvor prosvetljenja. Smejao sam se, plakao i naručio pet primera-ka za svoju decu.”

Dr Berni S. Sigel, autor knjige *Love, Medicine and Miracles*

„Svaka strana ove divne, dirljive male knjige isijava toplinu ljubavi koja se ne stidi.”

Rabin Harold Kušner, autor knjige *When Bad Things Happen to Good People*

„Ovo je ljupka knjiga o ljubavi jednog čoveka prema svom mentoru. Odlikuje se tvrdoglavom iskrenošću kojom se hrani život.”

Robert Blaj, autor knjige *Iron John*

„Sviđa mi se ova knjiga. Rekla sam svim svojim prijateljima: ‘Ovo *morate* da pročitate.’ Elbom je dobio divan dar od svog profesora Morija Švarca a sad i mi imamo veliko zadovoljstvo da pohađamo isti kurs. Kao ‘kouč’, humanista i ‘religiozni mešanac’, Mori je svom bivšem studentu održao upečatljiv kurs o životu: jasan i bespoštedan naknadni uvid u ono što je najvažnije kad su vam dani odbrojani. A Elbom je savršen kao razmetni sin: uspešni sportski novinar koji se pita da li idealizam njegovog omiljenog profesora ide u korak sa stvarnim svetom. Ovo je istinita priča koja zrači i zauvek vas greje odjecima svog sjaja.”

Ejmi Tan, autorka knjige *The Joy Luck Club*

„Duboko potresna priča o hrabrosti i mudrosti koju je podelio neopopravljivi mentor dok je gledao u višeznačno lice sopstvene smrti. Mnogo se može naučiti na njegovom poslednjem kursu.”

Džon Kabat-Zin, autor knjiga *Everyday Blessings*
i *Everywhere You Go There You Are*

„Moriya sam upoznao tokom poslednjeg meseca njegovog života. Biti s njim bio je dar ljubavi i uvida, hrabrosti i darežljivosti. Mič Elbom je u *Utorcima s Morijem* podelio s nama njegove blagodeti. Ne čekajte do srede da unesete to divno stvorenje u svoje srce.”

Stiven Levin, autor knjiga *Who Dies?* i *Healing into Life and Death*

„*Utorci s Morijem* je ljupka i nežna posveta starosti i starenju. Hvala, Miče Elbome, što si me upoznao s Morijem Švarcom. Njegovo dostojanstvo i iskrenost ganuli su me. Njegova duhovitost i polet naterali su me da se osmehnem.”

Aleks Kotlovic, autor knjige *There Are No Children Here*

„Svi sveci i bude naučili su nas da su mudrost i saosećanje jedno. Onda je stigao Mori, koji je to prikazao savršeno jasno. Njegov život i umiranje pokazali su nam put.”

Džoana Bul, osnivač i izvršni direktor *Gildinog kluba*

„Dirljiva i moćna, knjiga *Utorci s Morijem* uhvatila je suštinu i duh istinski nadarenog učitelja i njegovu nepoljuljanu veru u to da je najvažnija životna lekcija međusobno povezivanje kroz saosećanje i ljubav. Mič Elbom nam je preneo najviše od velikog dara svog profesora.”

Dr Džejn Grir, autorka knjiga *How Could You Do This to Me?*
i *Learning to Trust After Betrayal*

„Ponekad, ako se pažljivije zagledate oko sebe, videćete da živimo među anđelima. Jedino je čovek – ne, svetac – kao što je Mori Švarc, mogao da nas na pragu smrti podučava kako da živimo. Pošto pročitate *Utorke s Morijem*, razumećete da se kurs nikad nije završio.”

Džef Danijels

„Sad redovno koristim ovu knjigu na svojim predavanjima. To je obavezna literatura. Svi, doslovno svi moji učenici rekli su da je to najbolja knjiga koju su ikad pročitali.”

Majra Vud Benet, master socijalnog rada, Grantsberg, Illinois

„Obeležavala sam stranice u tvojoj knjizi, čitala delove svojoj deci. Hvala ti na ovoj priči koju ću do kraja života nositi u svom srcu.”

Dajana Gol Koveleski, Junjon Siti, Pensilvanija

„Naglas sam se smejaao i ne stideći se plakao.”

Džon G. Karni, predsednik odbora Nacionalne organizacije hospicija, Vičita, Kanzas

„Hvala ovoj knjizi i njenom autoru Miču Elbomu! Najvažnije lekcije o čudu života iskaču sa svake stranice i prodiru duboko u čitaočevo srce i um. Ovo je ‘obavezno štivo’ za svakog ko traga za istinom.”

Rabin Alen I. Friling, Los Anđeles, Kalifornija

„Bez pogovora mi se svidela. Ne prestajem da razmišljam o ovoj knjizi otkako sam je završila.”

Nensi Djuk, Vašington

„Jutros sam se probudio, otvorio *Utorke s Morijem* i uz lonče kafe pročitao je u jednom dahu. Odmah posle toga pozvao sam svoju sestru, rekao joj da je volim... pozvao sam nekoliko prijatelja i rekao im da pročitaju tvoju knjigu.”

Alan Kamhi, Sijetl, Vašington

„Pošto sam pročitao *Utorke s Morijem*, ponovo sam shvatio zašto sam nastavnik. I bolje sam shvatio da su ljubav i saosećanje prema drugima najvažnija odlika ljudskog bića. Ova knjiga me je tako obogatila.”

Bendžamin Dž. Habard, Kosta Mesa, Kalifornija

„Redak i dragocen dragulj postoji u daru *Utoraka s Morijem*. Taj dar je hrabrost jednog čoveka spremnog da javno izrazi svoju posvećenost, divljenje, poštovanje i ljubav prema svom bivšem profesoru koji je na samrti. Napisana jednostavnim rečima, bogata je

složenostima ljudske misli, mudrosti, krhkosti, osetljivosti i saosećanja. I onim što je zaista važno u životu.”

Katrin P. Haks, master javnog zdravlja, Roli, Severna Karolina

„Moja žena i dve kćerke želele su sopstvene primerke da ih ponovo čitaju... Često razmišljam o Morijevim lekcijama i redovno ga citiram.”

Vilijam M. Polk, Groton, Masačusets

„Predivno iskreni razgovori između smrtno bolesnog profesora i njegovog ‘uspešnog’ studenta. Obojica su dali i obojica primili čudesne darove ljubavi i prijateljstva.”

Džoi Glen, RN master poslovne administracije, CAE, Albuquerki, Novi Meksiko

„Jedna od najdubljih i najlepših knjiga koje sam pročitala. Blago!”

Virdžinija S. Hamfri, Češir, Konektikat

„Ova knjiga je dragulj i svi bi trebalo da je pročitaju! Osećam se kao da sam bio tamo s Mičem, tokom njegovih utoraka s Morijem, i uhvatio sam sebe kako razmišljam o tome šta je zaista važno u životu.”

Prečasni Dejvid L. Klingensmit, bolnički kapelan, Frezno, Kalifornija

„Mudra priča ispunjena ljubavlju, koja nas podučava onom što je već trebalo da znamo, ali smo to nekako zaboravili.”

Prečasna L. Ani Forester, sveštenica emerita,
Unitarijanska crkva Svetog Jovana, Sinsinati, Ohajo

Ova knjiga je posvećena
mom bratu Piteru,
najhrabrijem čovek kojeg poznajem

Sadržaj

NASTAVNI PLAN	13
SILABUS	15
STUDENT	21
AUDIO-VIZUELNO	24
ORIJENTACIJA	29
SLUŠAONICA	33
PROZIVKA	39
PRVI UTORAK: <i>Razgovaramo o svetu</i>	45
DRUGI UTORAK: <i>Razgovaramo o samosažaljenju</i>	50
TREĆI UTORAK: <i>Razgovaramo o žaljenju</i>	54
AUDIO-VIZUELNO, DRUGI DEO.	59
PROFESOR.	62
ČETVRTI UTORAK: <i>Razgovaramo o smrti</i>	67
PETI UTORAK: <i>Razgovaramo o porodici</i>	73
ŠESTI UTORAK: <i>Razgovaramo o emocijama</i>	79
PROFESOR, DRUGI DEO	85
SEDMI UTORAK: <i>Razgovaramo o strahu od starenja</i>	90
OSMI UTORAK: <i>Razgovaramo o novcu</i>	96
DEVETI UTORAK: <i>Razgovaramo o tome kako se odvija ljubav</i>	101
DESETI UTORAK: <i>Razgovaramo o braku</i>	109
JEDANAESTI UTORAK: <i>Razgovaramo o našoj kulturi</i>	116
AUDIO-VIZUELNO, TREĆI DEO	122
DVANAESTI UTORAK: <i>Razgovaramo o praštanju</i>	125
TRINAESTI UTORAK: <i>Razgovaramo o savršenom danu</i>	129
ČETRINAESTI UTORAK: <i>Opraštamo se</i>	135
DIPLOMSKI	139
ZAKLJUČAK	142
POGOVOR, POVODOM DVADESETPETOGODIŠNJICE PRVOG IZDANJA	146
ZAHVALNOST.	154
BELEŠKA O AUTORU	155

Nastavni plan

Poslednji kurs u životu mog starog profesora održavao se jednom nedeljno u njegovoj kući, pored prozora u radnoj sobi, odakle je mogao da gleda malu biljku hibiskusa koja je gubila svoje ružičasto lišće. Kurs se održavao utorkom. Počeo bi posle doručka. Tema je bila smisao života. Predavao je na osnovu iskustva.

Nije davao ocene, već je svake nedelje držao usmene ispite. Očekivalo se da odgovoriš na pitanja i da i sam postavljaš pitanja. Takođe je tu i tamo bilo fizičkih zadataka, kao što je nameštanje profesorove glave udobno na jastuku ili stavljanje njegovih naočara na nos. Poljubac na rastanku donosio je dodatne poene.

Knjige nisu bile potrebne, iako su bile pokrivenne mnoge teme, uključujući i ljubav, rad, zajednicu, porodicu, starenje, oproštaj i, naposljetku, smrt. Poslednja lekcija bila je kratka, samo nekoliko reči.

Sahrana je održana umesto diplomskog.

Iako nismo polagali završni ispit, očekivalo se da u podužem dokumentu izneseš šta si naučio. Taj dokument je predstavljen ovde.

Poslednji kurs mog starog profesora imao je samo jednog učenika.

Taj učenik sam bio ja.

Pozno je proleće 1979, vrelo, lepljivo subotnje popodne. Stotine nas zajedno, rame uz rame, u redovima drvenih sklopivih stolica na travnjaku glavnog kampusa. Nosimo tamnoplave sintetičke odore. Nestrpljivo slušamo duge govore. Kad se ceremonija okonča, bacimo svoje diplomske kape uvis i zvanično smo diplomirali na koledžu Univerziteta Brandejs u gradu Voltamu, u Masačuset-su. Za mnoge od nas, zavesa detinjstva tek se bila spustila.

Kasnije sam našao Morija Švarca, svog omiljenog profesora, i upoznao ga sa svojim roditeljima. On je sitan čovek koji pravi male korake, kao da bi jak vetar u svakom trenutku mogao da ga odnese u oblake. U svojoj diplomskoj odori izgledao je kao mešavina biblijskog proroka i božićnog patuljka. Imao je blistave plavozelene oči, tanku sedu kosu koja mu je padala na čelo, velike uši, trouglasti nos i čupave sede obrve. Iako su mu zubi bili krivi a donji uvučeni – kao da ga je nekad neko udario po njima – kad bi se smešio, bilo je kao da si mu upravo ispričao prvi vic na zemlji.

Rekao je mojim roditeljima kako sam prošao na svakom kursu koji je on držao. „Imate posebnog dečaka.” Postiđen, pogledao sam u svoja stopala. Pre nego što smo otišli, dao sam profesoru poklon, akten-tašnu s njegovim inicijalima s prednje strane. Kupio sam je dan ranije u tržnom centru. Možda sam želeo da me ne zaboravi.

„Miče, ti si jedan od dobrih”, rekao je diveći se akten-tašni. Onda me je zagrlio. Osetio sam njegove tanke ruke na leđima. Viši sam od njega i kad me je zagrlio, osećao sam se čudno, starije, kao da sam ja roditelj, a on dete.

Zamolio me je da ostanemo u kontaktu, a ja sam bez oklevanja odgovorio: „Naravno.”

Kad se odvojio od mene, video sam da plače.

Silabus

~ Njegova smrtna presuda pala je u leto 1994. Kad se osvrnem iza sebe, Mori je mnogo pre toga znao da se sprema nešto loše. Znao je to onog dana kad je odustao od plesa.

Moj stari profesor uvek je bio plesač. Nije bilo važno koja je muzika posredi. Rokenrol, džez, bluz. Sve je to voleo. Zažmurio bi i s blaženim osmehom počeo da se kreće u sopstvenom ritmu. To nije uvek bio lep prizor. Ali on nije mario što nema partnera. Mori je plesao za sebe.

Svake srede uveče išao je u crkvu na Trgu Harvard na nešto što se zvalo „Slobodan ples”. Imali su treperavo osvetljenje i gromoglasne zvučnike, a Mori bi tumarao među okupljenima, uglavnom studentima, noseći belu ti-majicu, crnu trenerku i peškir oko vrata, i koja god muzika da je svirala, to je bila muzika na koju bi on plesao. Plesao je lindi uz muziku Džimija Hendriksa. Okretao se i uvijao, mahao rukama kao dirigent na amfetaminima, sve dok niz leđa ne bi počeo da mu se sliva znoj. Niko tamo nije znao da je on istaknuti doktor sociologije, s godinama iskustva profesora na koledžu i nekoliko cenjenih knjiga iza sebe. Samo su mislili da je on neki matori čudak.

Jednom je doneo traku s tangom i zamolio ih da ga puste preko zvučnika. Tad je zavladao podijumom, skačući napred-nazad kao neki latinoamerički ljubavnik. Kad je završio, svi su tapšali.

Ali onda je plesanje prestalo.

U šezdesetim je dobio astmu. Disanje mu je postalo naporno. Jednog dana se šetao duž reke Čarls i dobio napad gušenja od naleta hladnog vazduha. Odjurio je u bolnicu i dobio injekciju adrenalina.

Nekoliko dana kasnije, počele su poteškoće u kretanju. Na rođendanskoj zabavi kod prijatelja neobjašnjivo je posrtao. Druge večeri, pao je niz stepenice u pozorištu i uplašio grupu ljudi.

„Dajte mu prostora!”, neko je uzviknuo.

Tad je bio u sedamdesetim, tako da su šaputali „starost” i pomogli mu da ustane. Ali Mori, koji je uvek bio više u dodiru sa svojim telom nego mi ostali, znao je da je nešto drugo posredi. Bilo je to više od starosti. Stalno je bio umoran. Loše je spavao. Sanjao je da umire.

Počeo je da obilazi lekare. Mnoge. Uradili su mu analize krvi. Uradili su mu analize mokraće. Uradili su mu kolonoskopiju kako bi mu proverili creva. Naposljetku, kad ništa nisu našli, jedan lekar je preporučio mišićnu biopsiju, uzevši mali deo mišića s Morijevog lista. Laboratorijski rezultati ukazivali su na neurološki problem, te su Morija podvrgli još jednom nizu testova. Tokom jednog od njih, sedeo je u naročitoj stolici dok su mu puštali struju – svojevrsna električna stolica – i proučavali njegove neurološke reakcije.

„Moramo ovo dalje da proverimo”, rekli su lekari gledajući njegove rezultate.

„Zašto?”, upitao je Mori. „Šta je to?”

„Nismo sigurni. Vremenski rezultati su ti slabi.”

Vremenski rezultati su slabi? Šta to znači?

Konačno, jednog vrelog, sparnog dana u avgustu 1994, Mori i njegova žena Šarlot ušli su u neurologovu ordinaciju a on ih je zamolio da sednu pre nego što im je saopštio vest: Mori je imao amiotrofičnu lateralnu sklerozu (ALS), Lu Gerigovu bolest, okrutno, neumoljivo oboljenje neurološkog sistema.

Nije bilo poznatog leka.

„Kako sam to dobio?”, pitao je Mori.

Niko nije znao.

„Je li smrtonosna?”

Jeste.

„Dakle, umreću?”

Da, hoćeš, rekao je lekar. Mnogo mi je žao.

Sedeo je s Morijem i Šarlot skoro dva sata, strpljivo odgovarajući na njihova pitanja. Kad su otišli, dobili su neke informacije o ALS-u, malo brošura, kao da otvaraju bankovni račun. Napolju, sunce je sijalo a ljudi su išli svojim poslom. Jedna žena je žurila da ubaci novac u parking-sat. Druga je nosila namirnice. Šarlot su hiljade misli prolazile kroz glavu: *Koliko nam je vremena ostalo? Kako ćemo se snaći? Od čega ćemo živeti?*

Moj stari profesor je, u međuvremenu, bio zaprepašćen normalnošću dana koji ga je okruživao. *Zar svet ne treba da stane? Zar ne znaju šta mi se dogodilo?*

Ali svet nije stao, nije ni primetio, a Mori je slabašno povukao vrata automobila, osećajući se kao da propada u rupu.

Šta sad?, pomislio je.

 Dok je moj stari profesor tragao za odgovorima, bolest ga je ophrvavala, iz dana u dan, iz nedelje u nedelju. Jednog jutra je izvezao auto iz garaže i jedva je bio u stanju da pritisne kočnicu. To je bio kraj vožnje.

Nastavio je da posrće, zato je nabavio psa. To je bio kraj njegovih slobodnih šetnji.

Redovno je išao na plivanje u sportski centar, ali shvatio je da više ne može sam da se skine. Zato je unajmio prvog asistenta za kućnu negu – studenta teologije po imeni Toni – koji mu je pomagao da uđe u bazen i izađe iz njega, da obuče i skine kupaće gaće. U svlačionici, ostali plivači pravili su se da ne zure. Ali su ipak zurili. To je bio kraj privatnosti.

U jesen 1994. Mori je došao na brdoviti kampus Brandejsa da održi predavanja na svom poslednjem kursu. Mogao je da odustane, naravno. Univerzitet bi imao razumevanja. Zašto patiti pred toliko mnogo ljudi? Ostani kod kuće. Sredi svoje poslove. Ali Mori nije pomišljao na otkaz.

Umesto toga, došepao je u slušaonicu, njegov dom tokom više od trideset godina. Zbog štapa, trebalo mu je malo vremena da stigne do stolice. Naposletku je seo, skinuo naočare pa pogledao u mlada lica koja su ćutke zurila u njega.

„Priatelji moji, pretpostavljam da ste svi ovde zbog kurasa iz socijalne psihologije. Dvadeset godina predajem taj

predmet a ovo je prvi put da mogu da kažem da je rizično što sam ga preuzeo, jer bolujem od neizlečive bolesti. Možda neću preživeti do kraja semestra.

„Ako osećate to kao problem, razumem vašu želju da odustanem od kursa.”

Osmehnuo se.

I to je bio kraj njegove tajne.

ALS je kao upaljena sveća: otapa vam živce i ostavlja vam telo kao gomilu voska. Često počinje od nogu i napreduje. Izgubite kontrolu nad bedrenim mišićima tako da ne možete da stojite uspravno. Izgubite kontrolu nad mišićima trupa, tako da ne možete uspravno da sedite. Na kraju, ako ste još živi, dišete na cevčicu provučenu kroz celo grlo, dok je vaša duša, savršeno budna, zatočena u mlitavoj ljušturi, možda kadri da trepnete ili coknete jezikom, nalik nečemu u naučnofantastičnom filmu, čovek zamrznut u sopstvenoj koži. Za to je potrebno ne više od pet godina od početka bolesti.

Morijski lekari nagađaju da su mu ostale dve.

Mori zna da je to i manje.

Ali moj stari profesor je doneo ključnu odluku, onu koja se začela u njemu onog dana kad je izašao iz lekarske ordinacije s mačem koji mu je visio iznad glave. *Da li ću iskopniti i nestati ili ću na najbolji mogući način iskoristiti preostalo vreme?*

Neće iskopniti. Neće se stideti umiranja.

Umesto toga, od umiranja će načiniti svoj poslednji projekat, središnju tačku svojih dana. Budući da će svi umreti, to bi moglo da bude od velike vrednosti. Mogao bi da sprovede istraživanje. *Da proučavam sebe u svom sporom i strpljivom umiranju. Da gledam šta se meni događa. Da učim sa sobom.*

Mori će preći taj poslednji most između života i smrti i ispričati to putovanje.

Semestar je brzo prošao. Broj pilula je porastao. Terapija je postala redovna rutina. Medicinske sestre su dolazile u njegovu kuću da rade s Morijevim atrofiranim nogama, da održe mišiće aktivnim, savijajući ih i ispravljajući kao da

pumpaju vodu iz bunara. Specijalisti za masaže dolazili su jednom nedeljno da pokušaju da ublaže stalnu, tešku ukočenost koju je osećao. Sastajao se s učiteljima meditacije, žmurio i sužavao svoje misli sve dok se svet ne bi skupio do jednog jedinog udisaja, udisaj, izdisaj, udisaj, izdisaj.

Jednog dana, oslanjajući se na svoj štap, zakoračio je na ivičnjak i pao na ulicu. Štap je zamenjen hodalicom. Dok mu je telo slabilo, odlazak u kupatilo postao je previše iscrpljujući, te je Mori počeo da mokri u veliku gusku. Pritom je morao da se pridržava, što je značilo da neko mora da drži gusku dok je on puni.

Većini nas bilo bi neprijatno zbog svega toga, naročito u Morijevim godinama. Ali Mori nije bio kao većina nas. Kad bi mu neko od bliskih kolega došao u posetu, rekao bi mu: „Slušaj, moram da piškim. Ne bi ti smetalo da mi pomogneš? Je l' ti to u redu?”

Često bi im, na sopstveno iznenađenje, bilo u redu.

Zapravo, razgovarao je sa sve većim brojem posetilaca. Imao je grupe za razgovore o umiranju, šta to zaista znači, kako su se društva uvek plašila smrti a da je nisu nužno razumela. Rekao je svojim prijateljima da ako zaista žele da mu pomognu, treba da se ponašaju prema njemu ne sa sažaljenjem, već treba da ga posećuju, telefoniraju mu, dele s njim svoje probleme – kao što su uvek delili probleme, jer Mori je uvek bio sjajan slušalac.

I pored svega što mu se dešavalo, glas mu je bio snažan i privlačan, a um živ, s milion misli. Nameravao je da dokaže da reč „umiranje” nije sinonim za „beskorisnost”.

Nova godina je došla i otišla. Iako to nikad nikom nije rekao, Mori je znao da će to biti poslednja godina njegovog života. Sad je koristio invalidska kolica i borio se protiv vremena kako bi stigao da kaže sve što je želeo, svim ljudima koje je voleo. Kad je jedan kolega iz Brandejsa iznenada umro od srčanog napada, Mori mu je otišao na sahranu. Kući se vratio potišten.

„Kakva šteta”, rekao je. „Svi ti ljudi koji govore te divne stvari, a Irv nikad neće moći da čuje ništa od toga.”

Mori je imao bolju ideju. Obavio je nekoliko poziva. Izabrao je datum. I jednog hladnog nedeljnog popodneva, u kući mu se pridružila grupica prijatelja i rođaka na „živu sahranu“. Svako od njih je govorio i odao poštu mom starom profesoru. Neki su plakali. Neki su se smejali. Jedna žena je pročitala pesmu:

*Moj dragi i voljeni rođače...
Tvoje besmrtno srce
dok se krećeš kroz vreme, sloj po sloj,
nežna sekvojo...*

Mori je plakao i smejao se s njima. A sve iskrene reči koje nikad ne kažemo onima koje volimo, Mori je izgovorio tog dana. Njegova „živa sahrana“ bila je uzbudljiv uspeh.

Samo što Mori još nije umro.

Zapravo, najneobičniji deo njegovog života tek je trebalo da se odvije.